

LA FÁBRICA RICARDA BOFILLA ■ RICARD BOFILL'S LA FÁBRICA

1a

V článku je přiblížena proměna původní cementárny na periferii Barcelony na sídlo architektonického ateliéru a rezidenci španělského architekta a urbanisty Ricarda Bofilla. La Fábrica, grandiózní monument průmyslové architektury v katalánském městě Sant Just Desvern, je poetickým prostorem, který redefinuje tradiční představu konvenčního domu. ■ This article presents a closer look at a transformation of an original cement plant at the Barcelona outskirts to a seat of an architectural studio and a residence of a Spanish architect and urbanist, Ricard Bofill. La Fábrica, a grandiose monument of industrial architecture in the Catalan city of Sant Just Desvern represents a poetic space which re-defines traditional concept of a conventional house.

1b

Moderní architekti měli vždy slabost pro síla. Le Corbusier je nazval „prvními plody nové doby“, zatímco Walter Gropius je přirovnal ke stavbám starověkého Egypta. Nebylo to jen tím, že monumentální použití nezakrytého betonu souznělo s estetickým cítěním modernistů, ale také tím, že obrovské nádrže odvážných forem dokonale vyjadřovaly svou ušlechtilou, utilitární funkci – skladování zrna v chladu, suchu, zabezpečené proti ohni. Zdá se, že dnešní architekti si neužívají nic tak jako hledání nových způsobů využití sil. Průkopníkem je pravděpodobně katalánský architekt Ricardo Bofill. [1]

V roce 1973 Ricardo Bofill objevil cementárnu – průmyslový komplex sestávající z více než třiceti sil, podzemních tunelů a obrovské strojovny –, kde v té době zavírali provoz, a rozhodl se ji přestavět na hlavní sídlo svého studia Taller de Arquitectura, které pojmenoval La Fábrica.

Továrna, která pochází z prvního období industrializace Katalánska, nebyla postavena najednou nebo jako celek, ale obsahovala řadu dostavěb nezbytných pro výrobu. Formální výsledek byl dán, ale následovala řada vrstvených prvků, což je proces, který připomíná lidovou architekturu, ale uplatněný v průmyslu.

Pohybující očima jako kaleidoskopem si autoři představovali budoucí prostory a zjistili, že v továrně koexistují prvky různých estetických směrů, které vznikly od 1. světové války:

- surrealismus – v paradoxních schodech, které nikam nevedou; absurdita některých prvků visících nad prázdnými místy; obrovské, ale zbytečné prostory podivných rozměrů, ale magické svým napětím a disproporcí,
- abstrakce – v čistých objemech, které se někdy odhalily zlomené a surové,

• brutalismus – v strohém pojetí připomínajícím sochařská díla.

Svádění protiklady a mnohoznačnosti místa se rozhodli továrnu zachovat a její původní brutalitu vymodelovat jako umělecké dílo.

ZPOVĚĚ ARCHITEKTA

Architekt Ricardo Bofill v dokumentárním filmu Alberta Moya při prohlídce rezidence La Fábrica v roce 2014 vzpomíná: „Byl jsem velmi mladý a opravdu jsem chtěl změnit svět. A oni mě vyhodili z univerzity. A já jsem chtěl cestovat a stavět. A stát se nomádem. Když jsem v autě opouštěl Barcelonu, uviděl jsem kouř vycházející z továrny. Této továrny. Cementárny v Barceloně. Nejstarší ve Španělsku, s nejvyšším komínem, která znečišťovala okolní krajinu. Zjistil jsem, že se bude zavírat a stěhovat. Chtěl jsem celý pozemek koupit, abych mohl v továrně bydlet a pracovat...“